

Kysymyksiä ja vastauksia sähköisen viestinnän palvelulain uudistuksesta 11.6.

1. Mitä uudistuksella halutaan saavuttaa?

Muutoksella halutaan parantaa kuluttajien asemaa, edistää nopeiden yhteyksien saatavuutta sekä viestintäverkkoinvestointeja ja viestintäpalveluiden saatavuutta.

2. Miten esitys vaikuttaisi viestintäpalveluiden käyttäjiin?

Matkaviestinverkon määräaikaisten puhelinliittymäsopimusten pituus rajattaisiin 12 kuukauteen nykyisestä 24 kuukaudesta. Lisäksi teleyrityksille tulisi velvollisuus tarjota kuluttajalle helppokäyttöinen ja maksuton mahdollisuus sopimuksen päättymispäivämäärän tarkastamiseen.

Teleyritysten olisi ennen sopimuksen tekemistä annettava tarpeelliset tiedot ja maksutta helppolukuinen sopimustiivistelmä. Tämä tulisi tehdä myös esteettömästi.

Tilaaajan tarvitsisi maksaa viestintäpalvelusopimukseen perustuvat maksut vasta siitä lähtien, kun yhteys on käytettävissä.

Lisäksi valtakunnallisten tilaajanumeroiden (yritysnumerot) erityishinnoittelu lopetettaisiin. Niihin soittamisesta saisi periä jatkossa vain liittymäsopimuksen mukaisen normaalin mpm/pvm-maksun.

Kokonaisuudessaan muutokset parantaisivat kuluttajan asemaa, kuluttajansuojaa, tietoisuutta sopimuksen pituudesta ja yksityiskohdista ja helpottaisivat palveluntarjoajan/teleyrityksen vaihtamista.

3. Nousisiko yleispalvelunopeus?

Yleispalveluliittymä olisi nykyiseen tapaan oikeus saada pysyvään asuin- tai sijaintipaikkaan, mikäli toimivan yhteyden saatavuutta ei voida taata muilla keinoilla. Yleispalveluliittymän tulisi jatkossa tukea teledirektiivissä määriteltyjä vähimmäispalveluita, joihin kuuluvat mm. sähköiset viranomaispalvelut, sosiaalinen media, vakiolaatuiset videopuhelut, pankkiasiointi, hakukoneet ja verkkokaupat.

Yleispalvelulaajakaistan nopeus nostettaisiin 5 megabittiin sekunnissa nykyiseltä 2 megabittiä sekunnissa -tasolta. Nopeuden nosto tehtäisiin lain voimaantulon jälkeen valtioneuvoston asetuksella. Myös vammaisten henkilöiden erityistarpeista säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella.

Muutos parantaisi yleispalvelun tasoa esimerkiksi tilanteissa, joissa useampi käyttäjä olisi samassa taloudessa. Se tarjoaisi myös paremman turvaverkon tietoyhteiskuntaan osallistumiselle. Sääntely koskisi käyttäjiä ja mikroyrityksiä.

4. Millaisia muutoksia esitetään audiovisuaalisille mediapalveluille ja niiden esteettömyydelle?

Sääntely laajenisi osin videonjakoalustoihin. Alustoille tulisi velvoitteita lasten suojelemiseksi kehitykselle haitallisilta sisällöiltä ja katsojien suojelemiseksi laittomilta sisällöiltä kuten vihapuheelta ja terrorismiin yllyttämiseltä. Lisäksi kaupallisen viestinnän vaatimuksia

sovellettaisiin osin myös videonjakoalustan tarjoajiin. Käytännössä Suomeen sijoittuneita videonjakoalustapalvelun tarjoajia on vähän.

Esteettömyyden edistämiseksi lakiin lisättäisiin erityisryhmien tekstityspalvelun laatua koskeva velvoite. Lisäksi esteettömyysvelvoitteet laajenisivat koskemaan osittain tilausohjelmapalvelun tarjoajia. Jatkossa ääni- ja tekstityspalveluiden tulisi olla 30 prosenttia velvoitteen alla olevien tilausohjelmapalveluiden ohjelmistoista. Velvoite kohdistuisi käytännössä tällä hetkellä Yleisradion, MTV:n ja Sanoman tilausohjelmapalveluiden ohjelmistoihin. Kaikilla tilausohjelmapalvelun tarjoajilla olisi jatkossa myös raportointivelvollisuus esteettömyyden toteutumisesta.

Markkinoinnin sääntelyyn tehtäisiin kevennyksiä mainosten sijoittelun osalta, jota voisi jatkossa tehdä vapaammin esimerkiksi parhaaseen katseluaikaan. Tuotesijoittelusta tulisi lähtökohtaisesti sallittua. Tämä parantaisi ohjelmistotoimijoiden kilpailukykyä.

5. Toimiiko vaaratiedottaminen jatkossa vain sovellusten kautta?

Vaaratiedottaminen sovelluksella tulisi muiden nykyisten vaaratiedottamisen tapojen rinnalle. Vaaratiedotteita voitaisiin jatkossa välittää 112-sovellukseen esimerkiksi tietyllä kohdealueella. Esitys parantaisi hätäpalveluita ja saattaisi vaaratiedotteet kattavammin saataville. Tämä on tärkeää viestintäpalveluiden käytön muuttuessa ja keskittyessä yhä enemmän mobiilikäyttöön.

6. Miten esitys vaikuttaisi verkon turvallisuuden ja tietoturvallisuuteen?

Jos palvelun tarjoajaa tai sisällön lataajaa ei tavoiteta, tiedon saannin estoa koskeva määräys voitaisiin tietyin edellytyksin kohdistaa myös tietoa välittävään teleyritykseen. Tämä helpottaisi rikollisen materiaalin poistamista verkosta ja vaikuttaisi muun muassa lapsiin kohdistuviin rikoksiin. Sisällön poiston kynnyks on korkealla, eikä poistomääräys saisi vaarantaa luottamuksellisen viestin suoja.

7. Miten viestintäverkon kriittisten osien turvallisuus huomioidaan?

Viestintäverkkolaitetta ei saisi käyttää yleisen viestintäverkon kriittisissä osissa, jos olisi erityisen painavia perusteita epäillä, että laitteen käyttäminen vaarantaisi kansallista turvallisuutta tai maanpuolustusta. Sääntelyä sovellettaisiin myös tiettyihin yleisiin viestintäverkkoihin liitettyihin erillisverkkoihin. Liikenne- ja viestintävirasto voisi velvoittaa verkon omistajan tai muun haltijan poistamaan kansallista turvallisuutta vaarantavan verkkolaitteen verkkonsa kriittisistä osista.

Ehdotuksella perustettaisiin verkkoturvallisuuden neuvottelukunta, jonka suositukset tulisi huomioida. Neuvottelukunta arvioisi kokonaisvaltaisesti kansallisen turvallisuuden toteutumista viestintä-verkoissa. Siinä olisi edustettuna keskeiset hallinnonalat sekä keskeisten teleyritysten edustajat ja edunvalvojat.

Viestintäverkon omistajalla tai muulla haltijalla olisi oikeus täyteen korvaukseen, jos poistettavaksi määrätty viestintäverkkolaite on otettu käyttöön ennen lain voimaantuloa.

8. Miten esitys vaikuttaisi kuluttajahintoihin ja teleyritysten kustannuksiin?

Esimerkiksi käyttäjien oikeuksiin liittyvien muutosten ja muiden uusien velvollisuuksien ei arvioida vaikuttavan kuluttajahintoihin tiukasti kilpailulla alalla.

Esitys toisi joitakin uusia velvoitteita teleyrityksille, jotka voisivat aiheuttaa jonkin verran uusia kustannuksia. Esityksessä on kuitenkin myös monia teleyritysten toiminnan ja investointien kannalta tärkeitä muutoksia, jotka myös vähentäisivät kustannuksia.

9. Varmistetaanko FM-radion kuuluminen myös autoissa?

Kyllä. 21.12.2020 tai sen jälkeen saataville asetettuihin autoihin (M-luokka) tulisi laittaa FM ja DAB-radiot, mikäli autoon on asennettu kiinteä radiovastaanotin. Tämä varmistaa radiotoimijoiden toimintaympäristöä ja FM-radion kuuluvuuden uusissa autoissa.

10. Millaisia muutoksia esitys toisi verkkotoimilupien sääntelyyn?

Myönnettyjä verkkotoimilupia voitaisiin jatkaa tai päättymässä oleva verkkotoimilupa voitaisiin uusia määräajaksi, eli myöntää ilman avointa hakumenettelyä samalle toimiluvanhaltijalle, jonka verkkotoimiluvan voimassaolo on päättymässä. Muutokset koskisivat lain voimaantulon jälkeen myönnettäviä toimilupia, langattoman laajakaistan käyttöön harmonisoiduilla taajuualueilla.

Esitetyt muutokset turvaisivat investointeja jo rakennettuihin langattomiin laajakaistaverkkoihin ja toisivat teleyrityksille investointivarmuutta.

Verkkotoimilupiin voitaisiin jatkossa myös määrittää verkkoteknistä yhteysnopeutta koskevia ehtoja.

11. Miten huippunopeiden viestintäverkkojen rakentamista ja saatavuutta edistettäisiin?

Vähäisen ja paikallisen teletoiminnan harjoittamista rajatulla alueella toimivassa matkaviestinverkossa helpotettaisiin. Teletoiminta sallittaisiin Liikenne- ja viestintäviraston myöntämän radioluvalla valtioneuvoston myöntämän verkkotoimiluvan sijaan. Paikallisille verkoille on arvioitu olevan tarvetta esimerkiksi teollisuuslaitoksissa, satamissa, kaivoksissa ja maaja metsätaloudessa. Taajuuksien vuokraaminen samaan tarkoitukseen tehtäisiin myös helpommaksi. Tavoitteena on synnyttää uusia verkkopalveluita ja uusia innovaatioita. Osa 5G-verkkojen rakentamiseen varatusta 26 GHz:n taajuualueesta on tarkoitettu paikallisten verkkojen rakentamiseen.

Myös 5G-tukiasemien rakentamista helpotettaisiin: pienalueen 5G-tukiasemien sijoittamiseen ei tarvittaisi muualla laissa edellytettyä lupaa lukuun ottamatta tiettyjä poikkeuksia.

Liikenne- ja viestintäviraston tulisi jatkossa säännöllisesti tehdä kartoitus laajakaistaverkkojen kattavuudesta sekä mahdollinen ennuste niiden saatavuudesta. Yritykset, jotka Liikenne- ja viestintävirasto on nimennyt huomattavan markkinavoiman yrityksiksi, joutuisivat jatkossa tekemään virastolle hyvissä ajoin etukäteen ilmoituksen, kun ne aikovat purkaa esimerkiksi vanhoja kupariverkkoja. Näille yrityksille voitaisiin asettaa velvollisuus korvata käytöstä poistettavat verkot uusilla vähintään vastaavanlaatuisilla verkoilla, jos se on tarpeen kilpailun ja loppukäyttäjien edun turvaamiseksi.

Muutoksilla halutaan parantaa tietoa huippunopeiden verkkojen saatavuudesta nyt ja tulevaisuudessa, yhteyksiä kuluttajille sekä ehkäistä tilanteita, joissa nopeita yhteyksiä ei ole saatavilla purkamisen vuoksi.

12. Missä määrin esityksen ehdotukset ovat EU-direktiiveihin perustuvia ja missä määrin kansallisia?

Suuri osa sääntelystä on peräisin tele- ja AVMS-direktiiveistä. Tietyiltä osin, esimerkiksi määräaikaisten sopimusten pituuden ja FM-radioiden sekä vaaratiedottamisen osalta, on ollut mahdollista käyttää kansallista liikkumavaraa.

Kansallisia muutoksia olisivat muun muassa vähäisen ja paikallisen toiminnan toimiluvasta vapauttaminen, valtakunnallisten yritysnumeroiden erityishinnoittelun lopettaminen sekä velvollisuus tarjota kuluttajalle helppokäyttöinen ja maksuton mahdollisuus sopimuksen päättämispäivämäärän tarkastamiseen.

13. Miksi sähköisen viestinnän palvelulaki uudistetaan?

Muutoksella pannaan täytäntöön uudistettu EU-direktiivi audiovisuaalisista mediapalveluista (ns. AVMS-direktiivi) ja eurooppalaisen sähköisen viestinnän säännöstö (ns. teledirektiivi) sekä muutetaan osittain kansallista sähköisen viestinnän sääntelyä.

14. Milloin laki tulisi voimaan?

Laki tulisi voimaan 21.12.2020, ja AVMS-direktiivin tuomat muutokset tulisivat voimaan jo 19.9.2020. Laki on valmisteltu avoimesti laajassa yhteistyössä sidosryhmien kanssa.

15. Mitä seuraavaksi?

Hallituksen nyt eduskunnalle antamasta esityksestä käydään täysistunnossa lähetekeskustelu, jonka ajankohta ilmoitetaan eduskunnan verkkosivuilla (tulevia täysistuntoja).

Lähetekeskustelun jälkeen esitys siirtyy valiokuntaan, jonka mietinnön valmistuttua asian käsittely jatkuu täysistunnossa.

Direktiivien ja lakiesityksen perusteella annettaisiin myös useita määräyksiä sekä asetuksia. Näitä annettaisiin pääosin lain voimaantulon jälkeen, avoimen valmistelun jälkeen.